Установа адукацыі
“Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Першы прарэктар
УА “Беларускі дзяржаўны
ўніверсітэт культуры і мастацтваў”
___________________ Ю.П.Бондар
“____” _________________ 2011 г.
Рэгістрацыйны № ВД- _____ / вуч.

СУСВЕТНАЯ І БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ І ЮНАЦТВА

Вучэбная праграма
па спецыяльнасці 1-23 01 11 Бібліятэказнаўства і бібліяграфія (па напрамках)
напрамку спецыяльнасці 1-23 01 11- 01 Бібліятэказнаўства і бібліяграфія (менеджмент)
спецыялізацыі 1-23 01 11- 01 04 Бібліятэчнае абслугоўванне дзяцей і юнацтва

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Мінск 2011

Складальнікі:

В.С.Варапаева, прафесар кафедры беларускай філалогіі і сусветнай літаратуры ўстановы адукацыі "Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў", кандыдат педагагічных навук, дацэнт;

Г.М.Друк, дацэнт кафедры беларускай філалогіі і сусветнай літаратуры ўстановы адукацыі "Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў", кандыдат філалагічных навук, дацэнт

Рэцэнзенты:

А.С.Шылава, загадчык кафедры прыватных методык факультэта павышэння кваліфікацыі спецыялістаў адукацыі Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў установы адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка", кандыдат педагагічных навук, дацэнт;

Н.А.Ляйко, прафесар кафедры інфармацыйных рэсурсаў установы адукацыі "Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў", кандыдат гістарычных навук, дацэнт

Рэкамендавана да зацвярджэння:

кафедрай беларускай філалогіі і сусветнай літаратуры ўстановы адукацыі "Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў" (пратакол № 9 ад 14.05.2010 г.);

прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстановы адукацыі "Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў" (пратакол № 1 ад 05.10.2010 г.)

Адказны за рэдакцыю *В.Б.Кудласевіч*
Адказны за выпуск *В.С.Варапаева*

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Дысцыпліна “Сусветная і беларуская літаратура для дзяцей і юнацтва” мае прынцыпова важнае значэнне для ўніверсальнай падрыхтоўкі спецыялістаў дзіцячых, юнацкіх, школьных, а таксама публічных бібліятэк, якія абслугоўваюць дзяцей.

У курсе разглядаюцца творы сусветнай і беларускай дзіцячай літаратуры, якія ўвайшлі ў кола чытання дзяцей і сталі важным сродкам у сістэме выхавання гарманічна развітой асобы.

Дысцыпліна “Сусветная і беларуская літаратура для дзяцей і юнацтва” цесна звязана з гуманітарнымі прадметамі: “Беларуская і сусветная літаратура”, “Педагогіка і псіхалогія”, “Эстэтыка і гісторыя мастацтваў”, а таксама “Дзіцячае чытачазнаўства і бібліятэчнае абслугоўванне дзяцей, падлеткаў, юнацтва”.

Праграма складаецца з чатырох раздзелаў:

1) гісторыя дзіцячай літаратуры;
2) руская дзіцячая літаратура XX – пачатку XXI ст.;
3) дзіцячая літаратура далёкага замежжа;
4) беларуская дзіцячая літаратура.

Мэта курса: даць сістэмнае ўяўленне аб дзіцячай літаратуры як відзе мастацтва, як сродку пазнання чалавека і яго жыцця, абапіраючыся на веды студэнтаў па псіхалогіі, педагогіцы, літаратуразнаўстве, “дарослай” літаратуры, эстэтыцы.

Задачы вывучэння прадмета:

– раскрыць спецыфіку і асноўныя заканамернасці развіцця літаратуры для дзяцей і юнацтва як арганічнай і своеасаблівай часткі агульнай мастацкай культуры народаў;

– пазнаёміць студэнтаў з лепшымі творамі сусветнай і беларускай літаратуры для дзяцей і юнацтва, з індывідуальнымі асаблівасцямі творчай манеры пісьменнікаў;

– дапамагчы будучым кіраўнікам дзіцячага чытання засвоіць прынцыпы адбору літаратуры для дзяцей і юнацтва;

– даць уяўленне пра методыку літаратурна-педагагічнага і эстэтычна-функцыянальнага аналізу твораў разнастайных відаў і жанраў.

У выніку вывучэння курса студэнт павінен ***ведаць:***

– спецыфіку дзіцячай літаратуры як віду мастацтва;
– лепшыя творы сусветнай літаратуры і іх аўтараў;

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

– месца і ролю літаратуры для дзяцей і юнацтва ў сістэме выхавання гарманічнай асобы;

умець:

– аналізаваць творы мастацкай літаратуры для дзяцей і юнацтва, выяўляць іх эстэтычную, выхаваўчую і пазнавальную каштоўнасць;

– характарызаваць літаратурную эпоху і асноўныя этапы яе развіцця;

– адрозніваць творчую манеру, стыль пісьменнікаў і паэтаў;

– весці дыялог па дыскусійных пытаннях у галіне сучаснай літаратуры для дзяцей і юнацтва;

– выкарыстоўваць набытыя веды ў прафесійнай практыцы.

Пры вывучэнні курса рэкамендавана выкарыстоўваць сучасныя тэхналогіі навучання і прынцыпы параўнальна-гістарычнага, культурна-гістарычнага, структурна-семантычнага, тыпалагічнага метадаў.

Усяго па дысцыпліне прадугледжана 152 гадзіны, з іх 80 гадзін – аўдыторных (60 – лекцыйных, 20 – семінарскіх). Форма кантролю – залік.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ПРЫКЛАДНЫ ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

Раздзелы і тэмы	Колькасць гадзін		
	усяго	лекц.	семін.
Раздзел I. Гісторыя дзіцячай літаратуры			
Тэма 1. Уводзіны	2	2	
Тэма 2. Узнікненне дзіцячай літаратуры. Літаратура XVII–XVIII стст.	1	1	
Тэма 3. Дзіцячая літаратура першай паловы XIX ст.	3	1	2
Тэма 4. Дзіцячая літаратура другой паловы XIX ст.	1	1	
Тэма 5. Агульная характарыстыка дзіцячай літаратуры канца XIX – пачатку XX ст.	1	1	
Раздзел II. Руская дзіцячая літаратура XX – пачатку XXI ст.			
Тэма 1. Развіццё рускай дзіцячай літаратуры ў 1920–1930-я гг.	4	2	2
Тэма 2. Творчасць К.І.Чукоўскага	2		2
Тэма 3. Творчасць Б.С.Жыткова і А.П.Гайдара	2	2	
Тэма 4. Літаратура для дзяцей і падлеткаў у гады Вялікай Айчыннай вайны і першага пасляваеннага дзесяцігоддзя (1940–1950-я гг.)	2	2	
Тэма 5. Асноўныя тэндэнцыі развіцця дзіцячай літаратуры ў 1960–1980-я гг.	4	2	2
Тэма 6. Тэндэнцыі развіцця дзіцячай літаратуры ў 1990-я гг. Найноўшая літаратура пачатку XXI ст.	10	6	4
Раздзел III. Дзіцячая літаратура далёкага замежжа			
Тэма 1. Англійская дзіцячая літаратура	4	2	2
Тэма 2. Амерыканская дзіцячая літаратура	4	4	
Тэма 3. Французская літаратура для дзяцей і юнацтва	2	2	
Тэма 4. Літаратура для дзяцей Скандынаўскіх краін	2	2	

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Раздзелы і тэмы	Колькасць гадзін		
	усяго	лекц.	семін.
Тэма 5. Нямецкая літаратура для дзяцей	2	2	
Тэма 6. Літаратура для дзяцей славянскіх краін (Балгарыя, Чэхія, Польшча)	2	2	
Раздзел IV. Беларуская дзіцячая літаратура			
Тэма 1. Гістарычныя перадумовы ўзнікнення беларускай дзіцячай літаратуры	2	2	
Тэма 2. Пісьменнікі-адраджэнцы і дзіцячая літаратура	2	2	
Тэма 3. Агульныя заканамернасці развіцця дзіцячай літаратуры 1929–1956 гг.	2	2	
Тэма 4. Дзіцячая літаратура 1957–1985 гг.: проза і драматургія	4	4	
Тэма 5. Творчыя постаці ў дзіцячай паэзіі 1957–1985 гг.	8	6	2
Тэма 6. Сучасная дзіцячая проза (1986 – па сённяшні час)	8	6	2
Тэма 7. Сучасная дзіцячая паэзія (1986 – па сённяшні час)	4	2	2
Тэма 8. Дзіцячая драматургія на сучасным этапе (1980–1990-я гг. – пачатак XXI ст.)	2	2	
Разам…	80	60	20

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ЗМЕСТ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Тэма 1. Уводзіны.

Раздзел I. Гісторыя дзіцячай літаратуры

Паняцце “дзіцячая літаратура”. Сувязь літаратуры для дзяцей з народнай творчасцю, літаратурай для дарослых, педагогікай, псіхалогіяй і інш. Мастацкасць, займальнасць, даступнасць, прадметнасць і зрокавасць твораў для дзяцей. Герой дзіцячай кнігі. Вобраз аўтара ў дзіцячай прозе. Мова і стыль твораў для чытачоў розных узростаў. Афармленне дзіцячых кніг. Роля мастака ў стварэнні кнігі. Асаблівасці дзіцячай літаратуры, прызначанай для чытачоў розных узростаў. Літаратура мастацкая і навукова-пазнавальная. Функцыі дзіцячай літаратуры.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Тэма 2. Узнікненне дзіцячай літаратуры. Літаратура XVII–XVIII стст.

Першыя творы для дзяцей і гістарычныя прычыны іх з’яўлення на тэрыторыі славянскіх дзяржаў. Лацінская граматыка Д.Герасімава (1491). “Азбука” Івана Фёдарава, кнігі Лаўрэнція Зізанія і іх асаблівасці. Зараджэнне першых аповесцей, гістарычнай літаратуры і публіцыстыкі для дзяцей. Карыён Істомін – першы рускі асветнік і дзіцячы паэт апошняй чвэрці XVII ст. Дзейнасць М.Г.Курганава. Гісторыя стварэння ім “Письмовика”. Змест, структура, ідэйная накіраванасць кнігі. Часопіс М.І.Навікова “Детское чтение для сердца и разума” (1785–1789). Змест, фарміраванне жанраў дзіцячай літаратуры і іх апрабацыя на яго старонках.

Тэма 3. Дзіцячая літаратура першай паловы XIX ст.

Дзіцячая літаратура першай чвэрці XIX ст. Уплыў падзей Айчыннай вайны 1812 г. і паўстання “декабристов” на лёс рускага мастацтва і стварэння твораў для дзяцей. Развіццё прозы. Дзіцячыя часопісы “Друг юношества и всяких лет” (1807–1814), “Новое детское чтение” (1821–1824) і інш. Змест і ідэйная накіраванасць часопісаў. Паэзія для дзяцей. Творы І.А.Крылова, В.А.Жукоўскага, А.С.Пушкіна ў чытанні дзяцей. Дзіцячыя вершы А.С.Шышкова (1754–1814). Карціны рускай прыроды, адлюстраванне свету дзіцячых забаў.

Вершы А.Ф.Мерзлякова (1778–1836), іх сувязь з народнай творчасцю. Дзіцячая літаратура другой чвэрці XIX ст. Дзейнасць В.Р.Бялінскага, М.Г.Чарнышэўскага, М.А.Дабралюбава – вышэйшае дасягненне ў гісторыі дзіцячай літаратуры гэтага перыяду.

Творчая дзейнасць А.В.Ішымавай (1806–1881), П.Р.Фурмана (1816–1856), В.Бур'янава (1809–1888).

Літаратурная і педагагічная дзейнасць А.Пагарэльскага (1787–1836). "Чёрная курица, или Подземные жители". Ідэйная накіраванасць, мастацкія вартасці казкі.

У.Ф.Адоеўскі (1803–1862) як дзіцячы пісьменнік. "Детские сказки дедушки Иринея" (1840), "Детские песни дедушки Иринея". Іх ідэйная накіраванасць і мастацкія вартасці. "Городок в табакерке" – адзін з найбольш значных твораў рускай навукова-мастацкай літаратуры.

Літаратурная і педагагічная дзейнасць П.П.Яршова (1815–1869). Гісторыя стварэння казкі "Конёк-горбунок" (1834). Крыніцы казкі і яе мастацкія вартасці.

С.Ц.Аксакаў (1791–1859) як дзіцячы пісьменнік. Аповесць "Детские годы Багрова-внука". Сюжэт, кампазіцыя і мова аповесці.

Выданні і перавыданні твораў для дзяцей буйнейшых рускіх пісьменнікаў.

Тэма 4. Дзіцячая літаратура другой паловы XIX ст.

Стан дзіцячай літаратуры ў 1860–1870-я гг. Тэматыка і праблематыка твораў М.А.Някрасава (1821–1878), Л.М.Талстога (1828–1910), І.С.Тургенева (1818–1883), А.К.Талстога (1817–1875), А.М.Пляшчэева (1825–1893) і інш.

Агульная характарыстыка дзіцячай літаратуры 1880–1890-х гг. Народніцтва ў дзіцячай літаратуры (П.І.Засодзімскі, А.Н.Аненская). Развіццё навукова-папулярнай і мастацкай літаратуры. Навукова-мастацкія артыкулы, апавяданні і аповесці К.Э.Цыялкоўскага аб міжпланетных вандраваннях: "На луне" (1893), "Грёзы о земле и небе" (1845).

У.М.Гаршын (1855–1888). Казкі і апавяданні У.М.Гаршына для дзяцей ("Сказка о жабе и розе", "Лягушка-путешественница", "Гордая пальма", "Медведи"). Мастацкія вартасці твораў. Майстэрства псіхалагічнага аналізу. Своеасаблівасць стылю і кампазіцыі.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

К.М.Станюковіч (1843–1903). “Морские рассказы”. Праблема гуманізму, гераізму, маральнай чысціні і абавязку.

А.П.Чэхаў (1860–1904). Творы А.П.Чэхава пра дзяцей: “Гриша”, “Событие”, “Житейская мелочь”, “Детство” і інш. Індывідуалізацыя характараў маленькіх герояў. Педагагічныя ідэалы А.П.Чэхава (“Дом”). Майстэрства пісьменніка ў падачы матэрыялу.

Д.Н.Мамін-Сібірак (1852–1912). Жанравая шматграннасць, тэматычная шырыня творчасці пісьменніка для дзяцей. Прыёмы стварэння характараў. Мастацкія вартасці апавяданняў. “Алёнушкины сказки” і гісторыя іх стварэння. Мова і стыль.

Асноўныя вынікі развіцця рускай дзіцячай літаратуры XIX ст.

Тэма 5. Агульная характарыстыка дзіцячай літаратуры канца XIX – пачатку XX ст.

Рост цікавасці да пытанняў выхавання дзіцяці. Праблемы дзіцячага чытання і дзіцячай літаратуры на старонках педагагічных часопісаў. Далейшы рост выданняў для дзяцей. Лепшыя часопісы “Детское чтение”, “Юная Россия” з 1906 г., “Родник”, “Всходы” і інш. Аповесці Л.А.Чарскай, іх прыгодніцкі характар. Уменне стварыць займальны сюжэт, цікавыя характары (“Княжна Джаваха”, “Записки институтки” і інш.). Прыход у дзіцячую літаратуру І.А.Буніна, А.І.Купрына, А.А.Блока і інш. Зараджэнне пралетарскай дзіцячай літаратуры. Творы для дзяцей М.Горкага, А.С.Серафімовіча. Пачатак работы ў дзіцячай літаратуры К.І.Чукоўскага, М.М.Прышвіна. Значэнне рускай дзіцячай літаратуры старажытнага перыяду ў станаўленні сучаснай літаратуры для дзяцей і юнацтва.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Раздзел II. Руская дзіцячая літаратура XX – пачатку XXI ст.

Тэма 1. Развіццё рускай дзіцячай літаратуры ў 1920–1930-я гг.

Уплыў камуністычнай ідэалогіі на стварэнне дзіцячай літаратуры. Роля М.Горкага ў развіцці дзіцячай літаратуры (“Литературу – детям”, “О темах”, “О сказках” і інш.). Творы М.Горкага для дзяцей: “Воробьишко”, “Случай с Евсейкой”, “Яшка” і іх мастацкія вартасці. Аповесць “Детство”. Наватар-

ства аўтара. Часопіс “Северное сияние” і яго роля ў фарміраванні жанраў дзіцячай літаратуры.

Творы для дзяцей У.У.Маякоўскага, Ю.А.Алешы. Тэмы, праблемы, майстэрства аўтараў. Творы для дзяцей А.М.Талстога (“Детство Никиты” і інш.), Р.І.Фраермана (“Дикая собака Динго, или Повесть о первой любви”).

Пачатак творчасці А.П.Гайдара, С.У.Міхалкова, А.Л.Барто, Л.А.Касіля і інш. Паэтызацыя рускай прыроды ў апавяданнях М.М.Прышвіна (зборнік “Золотой луг”). Творчасць Я.І.Чарушына – мастака і пісьменніка.

Тэма 2. Творчасць К.І.Чукоўскага

Творчы шлях К.І.Чукоўскага (1882–1969). Сустрэча з М.Горкім (1916) і яе ўплыў на станаўленне К.І.Чукоўскага – дзіцячага пісьменніка. Энцыклапедычнасць, шматграннасць таленту К.І.Чукоўскага – паэта, пісьменніка, даследчыка. Гарманічнасць, чысціня, высокі гуманізм К.І.Чукоўскага.

Казкі “Тараканище”, “Крокодил”, “Мойдодыр”, “Доктор Айболит”, “Телефон”, іх сімволіка, гуманізм, майстэрства сюжэта. Ідэйна-мастацкія вартасці казак у прозе, іх наватарства. Вершы К.І.Чукоўскага і выхаванне паэтычнага слыху ў дзяцей. Творы К.І.Чукоўскага перыяду Вялікай Айчыннай вайны: нарыс “Дети и война”, вершы “Лёгкая добыча”, “Ленинградским детям”, “Загадки”. Асноўныя вытокі паэзіі К.І.Чукоўскага. Трынаццаць “заповедей” К.І.Чукоўскага дзіцячым паэтам. Класічнае даследаванне творчых магчымасцей дзіцяці: “От двух до пяти”. К.І.Чукоўскі – празаік. Аповесць “Солнечная”. Аўтабіяграфічная аповесць “Серебряный герб”. Асоба пісьменніка ў кнізе “Дневник” (1901–1929). Уплыў К.І.Чукоўскага на творчасць сучасных паэтаў (В.П.Берастаў, І.П.Такмакова, Р.С.Сэф і інш.).

Выданне і перавыданне твораў пісьменніка.

Тэма 3. Творчасць Б.С.Жыткова і А.П.Гайдара

Энцыклапедычны характар, наватарства творчасці Б.С.Жыткова (1882–1938) для дзяцей: творы пра мора і маракоў (“Морские истории”), пра жывёл (“Кенгуру”, “Про обезьяну”, “Про слона” і інш.), пра тэхніку (“Свет без огня”, “Пароход” і інш.). Уменне пісьменніка будаваць сюжэт, псіхалагічныя характарыстыкі герояў, зрокавасць, бачнасць мастацкіх воб-

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

разаў, мова твораў. “Что я видел” – своеасаблівая энцыклапедыя для дашкольнікаў. Вобраз Алёшы. Уплыў творчасці Б.С.Жыткова на развіццё сучаснай дзіцячай літаратуры. Пераклады твораў Б.С.Жыткова на розныя мовы.

Творчы шлях А.П.Гайдара (1904–1941). Уплыў рэвалюцыі і грамадзянскай вайны на асобу пісьменніка. Адносіны да творчасці пісьменніка раней і ў наш час. Творы А.П.Гайдара пра грамадзянскую вайну (“Школа”, “РВС”). Выразнасць, індывідуальная своеасаблівасць характараў герояў. Выхаваўчае значэнне вобраза Барыса Горыкава. Тэматыка і праблематыка твораў А.П.Гайдара 1920–1930-х гг. (“Дальние страны”, “Судьба барабанщика”, “Военная тайна”). Асаблівасці сюжэта, кампазіцыі, мовы твораў. Паэтызацыя дзяцінства. Падтэкст твораў: “Голубая чашка”, “Чук и Гек”, “Горячий камень” і інш. Гумар твораў А.П.Гайдара. “Тимур и его команда”. Педагагічная і мастацкая каштоўнасць творчасці А.П.Гайдара.

Тэма 4. Літаратура для дзяцей і падлеткаў у гады Вялікай Айчыннай вайны і першага пасляваеннага дзесяцігоддзя (1940–1950-я гг.)

Першыя творы для дзяцей пра Вялікую Айчынную вайну. Тэма подзвігу, абароны Айчыны ў творчасці С.У.Міхалкова (“Мать”, “Гость”, “Десятилетний человек” і інш.).

Праблемы несумяшчальнасці вайны і дзяцінства ў аповесці В.П.Катаева “Сын полка”, у творах Л.А.Касіля “Дорогие мои мальчишки”, Л.Панцялеева “На ялике” і інш.

Творы пра вайну А.П.Платонава: “Смерти нет”, “Офицер и крестьянин” і інш. Ідэя народнага характару вайны. Філасофскае асэнсаванне паводзін людзей на вайне. Асаблівасці лексікі твораў, музычнасць прозы.

Гераічныя вобразы дзяцей, падлеткаў у творах Н.Ільіной, Л.Касмадзям’янскай, А.Кашавой, В.Асеевай і інш.

Творчасць А.Л.Барто (1906–1981). Кніга “Записки детского поэта” – тэарэтычнае крэда аўтара. Разнастайнасць тэматыкі твораў. Выданне і перавыданне твораў пісьменніцы.

Творчасць С.Я.Маршака. Жанравая і тэматычная разнастайнасць твораў С.Я.Маршака (“Детки в клетке”, “Пожар”, “Вчера и сегодня” і інш.). Роля і месца С.Я.Маршака ў развіцці сусветнай літаратуры.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Творчасць Л.А.Касіля (1905–1970). Аўтабіяграфічныя аповесці “Кондуит и Швабрания”. Мастацкія прыёмы адлюстравання рэчаіснасці і стварэння вобразаў. Тэматычная разнастайнасць твораў Л.А.Касіля.

Ідэалізацыя твораў для дзяцей, лакіроўка рэчаіснасці, тэорыя бесканфліктнасці ў дзіцячай літаратуры. Асноўныя этапы пісьменніцкай працы М.М.Прышвіна (1873–1954). Своеасаблівасць стылю твораў для дзяцей (“В краю дедушки Мазая”, “Золотой луг”, “Кладовая солнца”). Творчасць К.Г.Паустоўскага (1892–1968) для дзяцей. Выхаваўчы патэнцыял біяграфічных твораў аўтара “Орест Кипренский”, “Исаак Левитан” і інш. Спецыфічнасць стылю ў апавяданнях (зборнік “Летние дни”). Творы аўтара пра мастацтва, іх самабытнасць (“Золотая роза”, “Корзина с еловыми шишками”).

Тэма 5. Асноўныя тэндэнцыі развіцця дзіцячай літаратуры ў 1960–1980-я гг.

Пашырэнне і паглыбленне тэматыкі і праблематыкі кніг для дзяцей. Гістарычная тэма ў дзіцячай літаратуры (С.П.Аляксееў і інш.). Тэма Вялікай Айчыннай вайны і яе рэалізацыя ў кнігах для дзяцей. Гераічны вобраз салдата ў творах С.А.Барудзіна “Повторение пройденного”, У.В.Багамолава “Иван”, Б.Л.Васільева “В списках не значился”, “А зори здесь тихие”, “Завтра была война”, Р.П.Пагодзіна “Живи, солдат” і інш. Далейшае раскрыццё праблем: чалавек на вайне, несумяшчальнасць вайны і дзяцінства.

Чалавек і прырода. Праблема захавання прыроды ў творчасці рускіх пісьменнікаў: М.І.Сладкова, Н.І.Дзмітрыева і інш. Пазнавальны аспект у кнігах.

Тэма працы ў кнігах для дзяцей. Новыя аспекты ў падачы матэрыялу. Л.А.Давыдычаў “Многотрудная жизнь Ивана Семенова – второклассника и второгодника…”, У.У.Мядзведзеў “Баранкин, будь человеком” і інш.

Праблемы фарміравання асобы, маральнага выхавання ў творчасці А.А.Ліханава, Ю.В.Якаўлева, У.Ю.Драгунскага, У.П.Крапівіна і інш. Раскрыццё ўнутраных псіхалагічных матываў маральнага станаўлення асобы падлетка.

Праблемы школьнага жыцця ў творчасці А.Т.Алексіна, Б.Л.Васільева, М.Ф.Фраловай, Р.Б.Осцера і інш. Развіццё казачнай і навукова-фантастычнай літаратуры (У.У.Мядзведзеў, Л.І.Лагін, Э.М.Успенскі і інш.).

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Творчасць С.У.Міхалкова (1913–2009). Шматжанравасць творчасці аўтара. Вобраз станоўчага героя ў трылогіі "Дядя Стёпа". Садружнасць паэта і мастакоў.

Творчасць М.М.Носава (1908–1976). Аповесці і апавяданні пра жыццё дзяцей. Трылогія пра Нязнайку – новы тып казкі.

Творчасць А.Т.Алексіна (нар. 1924). Развіццё гайдараўскіх традыцый у сцвярджэнні актыўнага дабра. Аповесці "А тем временем где-то", "Третий в пятом ряду" і інш. Асаблівасці стылю. Гумар, гуманізм твораў А.Т.Алексіна.

Творчасць С.П.Аляксеева (нар. 1922) – майстра мастацкай гістарычнай прозы для малодшых школьнікаў ("Небывалое бывает", "История крепостного мальчика", "Сто рассказов о войне" і інш.).

Творчасць А.А.Ліханава (нар. 1935). Эстэтыка-функцыянальны аналіз твораў: "Крутые горы", "Чистые камушки", "Солнечное затмение" і інш. Памяць аб вайне, вобраз ветэрана вайны ў аповесці "Мой генерал". Вобраз дзіцяці, карціны працоўнага ваеннага дзяцінства, драматызм сітуацый: "Последние холода", "Детская библиотека".

Творчасць Ю.В.Коваля (1938–1995). Аповесці "Недопесок", "Поздним вечером ранней весной", "Кепка с карасями", "Картофельная собака", "Приключения Васи Куролесова", "Полынные сказки" і інш. Своеасаблівасці творчай манеры пісьменніка. Праблематыка кніг Ю.В.Коваля, мова твораў.

Творчасць Р.П.Пагодзіна (1925–1993). Падлетак – галоўны герой кніг Р.П.Пагодзіна. Праблема станаўлення асобы ў творах "Март", "Последний рассказ" і інш. Пошукі ідэалаў прыгажосці, асэнсаванне паняццяў дабра і благога: "Дубравка", "Альфред" і інш. Ваенная тэма ў творчасці Р.П.Пагодзіна: "Где леший живёт", "Живи, солдат" і інш. Эмацыянальнасць аўтарскай пазіцыі.

Тэма 6. Тэндэнцыі развіцця дзіцячай літаратуры ў 1990-я гг. Найноўшая літаратура пачатку XXI ст.

Сацыяльныя, эканамічныя, агульнакультурныя асновы развіцця літаратуры для дзяцей і юнацтва. Асэнсаванне вопыту мінулых гадоў. Перагляд творчасці буйнейшых пісьменнікаў з пункту гледжання сучаснасці. Праблема маральнага выбару. Дзейнасць дзяржаўных і недзяржаўных выдавецтваў, якія выпускаюць літаратуру для дзяцей.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Разнастайнасць тэм у сучаснай дзіцячай літаратуры. Творчасць для дзяцей Г.В.Сапгіра, Р.Б.Осцера, А.А.Усачова, В.П.Берастава, Д.А.Емца і інш. Тэматыка і праблематыка твораў Т.Ш.Крукавай “Костя + Ника”, “Мир кино”, “Ловушка для героя”, “Гений поневоле” і інш.

Асноўныя задачы, магчымасці дзіцячых, школьных і юнацкіх бібліятэк у распаўсюджанні літаратуры.

Раздзел III. Дзіцячая літаратура далёкага замежжа

Тэма 1. Англійская дзіцячая літаратура

Фальклор Англіі, яго спецыфічнасць. Своеасаблівасць англійскіх казак. “Три медведя”, “Три поросёнка” ў перакладзе рускіх пісьменнікаў. Малыя жанры англійскага фальклору: песні, смяшынкі, небыліцы і іншае ў перакладах С.Я.Маршака, К.І.Чукоўскага, І.П.Такмаковай і другіх.

Англійская дзіцячая літаратура XVIII–XIX стст. у чытанні дзяцей і юнацтва. Д.Дэфо (1680–1731). “Рабінзон Круза” – адзін з першых асветніцкіх твораў. Свабода асобы і сіла чалавечага духу ў творы. Гуманістычныя тэндэнцыі ў рамане. Пераклады і перапрацоўкі рамана Д.Дэфо. Узнікненне своеасаблівага жанру “рабінзанады” ў літаратуры для дзяцей у розных краінах. Д.Свіфт (1667–1745). “Путешествие Гулливера” і яго месца ў развіцці літаратуры англійскага Асветніцтва. Пераклады твора.

Развіццё гістарычнага і сацыяльна-бытавога рамана

Вальтэр Скот (1771–1832). “Айвенго” і іншыя творы ў чытанні падлеткаў і юнацтва. Гісторыя і сучаснасць у кнігах В.Скота. Раман “Айвенго” – лёс чалавечы, лёс народны ў пераломныя моманты гісторыі. Рыцарскі дух герояў В.Скота. Выданні і перавыданні твораў В.Скота.

Чарльз Дзікенс (1812–1870). Гуманістычныя і дэмакратычныя ідэі Ч.Дзікенса. Канцэпцыя “дзяцінства”. Свет дзяцінства ў рамане “Оливер Твист”. Сацыяльна-псіхалагічныя канфлікты ў рамане “Давид Копперфильд”. Панарама англійскай рэчаіснасці ў кнігах Ч.Дзікенса. Вобразы дзяцей у раманах аўтара. Своеасаблівасць кампазіцыі. Творчасць Ч.Дзікенса ў ацэнцы рускіх пісьменнікаў В.Р.Бялінскага, Л.М.Талстога.

Джэймс Грынвуд (1833–1929). “Подлинная история маленького оборвыша”. Пераклад К.І.Чукоўскага і Т.А.Багдановіч.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Прыгодніцкі і навукова-фантастычны раман XIX – пачатку XX ст.

Томас Майн Рыд (1818–1883) – майстар авантурна-геаграфічнага рамана (“Охотники за растениями”, “Ползуны по скалам”). Гістарычная тэма ў раманах М.Рыда. Адлюстраванне справядлівай барацьбы індзейцаў за сваю незалежнасць у рамане “Оцеола, вождь семинолов”. Майстэрства прыгодніцкай інтрыгі ў рамане “Всадник без головы”. Мастацкія прынцыпы М.Рыда.

Роберт Льюіс Стывенсан (1850–1894). Асоба і лёс пісьменніка. Праблематыка і мастацкія вартасці прыгодніцкага рамана “Остров сокровищ”. Вобраз Джыма Хокінса і яго роля ў самавыхаванні падлеткаў. Шырыня адлюстравання падзей, яркі каларыт у авантурна-гістарычных раманах “Чёрная стрела”, “Похищение”. Р.Стывенсан – паэт. Яго кніга “Детский цветник стихов”. Балада “Вересковый мёд” у чытанні падлеткаў.

Герберт Джордж Уэлс (1868–1946). Навукова-фантастычныя раманы, якія ўвайшлі ў дзіцячае чытанне, іх роля ў інтэлектуальным развіцці падлеткаў. Праблематыка і своеасаблівасць фантастыкі (“Человек-невидимка”, “Война миров”, “Машина времени”): касмічныя палёты, незвычайныя адкрыцці, тэхнічны прагрэс і лёс чалавека, праблема навукі.

Пераклады твораў аўтараў на мовы народаў свету, выданні і перавыданні твораў.

Літаратурная казка для дзяцей у Англіі XIX – пачатку XX ст.

Льюіс Кэрал (1832–1898) і яго казкі для дзяцей (“Алиса в стране чудес”, “Алиса в Зазеркалье”). Сучасная Л.Кэралу англійская рэчаіснасць, навуковая выдумка і яе адлюстраванне ў казках. Парадокс, пародыя, метафара і гіпербала ў паэтыцы Л.Кэрала. Пераклады твораў аўтара.

Оскар Уайльд (1856–1900). Эстэтычныя погляды пісьменніка. О.Уайльд у дзіцячым чытанні (“Мальчик-звезда”, “Счастливый принц”, “Соловей и роза” і інш.). Маральна-эстэтычныя праблемы, гуманізм у казках.

Рэдзьярд Джозэф Кіплінг (1856–1936) як дзіцячы пісьменнік (“Маугли”, “Рикки-Тики-Тави”, “Кошка, которая гуляет сама по себе” і інш.). Своеасаблівасць творчай манеры пісьменніка: гумар, небыліцы, паэтычнасць і інш. Творы Р.Д.Кіплінга ў перакладах.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Творы для дзяцей англійскіх пісьменнікаў
XX – пачатку XXI ст.

Асноўныя кірункі ў сучаснай дзіцячай літаратуры Англіі. Прадаўжэнне традыцый марскога прыгодніцкага рамана, літаратурная казка, бытавая аповесць, паэзія.

Рафаэль Сабаціні (1875–1950) – класік марскога прыгодніцкага рамана. "Одиссея капитана Блада". Своеасаблівасць творчай манеры мастака.

Х'ю Лофцінг (1886–1947). "Приключения доктора Дулитла". Традыцыі і наватарства ў жанры літаратурнай казкі. Перапрацоўка кніг К.Чукоўскім.

Алан Аляксандр Мілн (1882–1956). Чароўны свет яго добрай фантазіі ў казках пра Віні-Пуха. Своеасаблівасць кампазіцыі, дыялогі, трапнасць, дакладнасць характарыстык.

Далейшае развіццё жанру літаратурнай казкі: творчасць Джона Толкіна, Дональда Бісета, Памелы Трэверс, Льюіса Клайва, Джоан Ролінг і інш. Фальклор і сучаснасць у творах пісьменнікаў, маральна-эстэтычныя праблемы.

Лейла Берг і яе аповесці для школьнікаў і малодшых школьнікаў. Адкрыццё свету дзецям у "Маленьких рассказах про маленького Пита". Тэма сяброўства і ўзаемадапамогі ў кнізе апавяданняў "Приключения Ломтика". Глыбокае веданне дзіцячай псіхалогіі, гуманізм пісьменніцы. Гумар і яго выхаваўчае значэнне.

Сучасная англійская паэзія для дзяцей: вершы Роберта Грэйва "Скрипка за пенни", зборнік вершаў сучасных англійскіх паэтаў "Прятки". Праблематыка і мастацкія асаблівасці.

Тэма 2. Амерыканская дзіцячая літаратура

Амерыканскі фальклор і яго спецыфічнасць (індзейскі, негрыцянскі фальклор і фальклор белых амерыканцаў). Гістарычныя і прыгодніцкія творы Фенімора Купера (1789–1851). Пенталогія раманаў пра Натаніеля Бампа. Вобразы індзейцаў. Шырыня паказу жыцця, вольналюбівыя матывы і гуманістычныя ідэі эпохі.

Эдгар По (1809–1849). Фантастыка і рэальнасць у яго творах. Навука як прадмет мастацкага адлюстравання ("Необыкновенное путешествие Ганса Пфаля" і інш.). Дэтэктыўны жанр у творчасці пісьменніка: "Золотой жук", "Убийство на улице Морг". Э.По – майстар навелы.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Сацыяльна-бытавая аповесць, навела, раман

Гарыет Бічэр-Стоу (1811–1896). Ідэі і вобразы рамана “Хижина дяди Тома”, прысвечанага лёсу неграў у Амерыцы. Праблема расавай дыскрымінацыі. Трагічны лёс Тома. Гуманізм Г.Бічэр-Стоу. Мастацкія вартасці твораў пісьменніцы.

Марк Твэн (1835–1910). Буйнейшы рэаліст і сатырык амерыканскай і сусветнай літаратуры. Эвалюцыя творчасці Марка Твэна. Кнігі пра Тома Соера, Гекльберы Фіна ў дзіцячым чытанні. Узаемаадносіны дзяцей і дарослых. Гістарычны раман-казка “Принц и нищий”. Сацыяльныя кантрасты ў адлюстраванні М.Твэна. Гуманізм пісьменніка.

Літаратурная казка, апавяданне, аповесць
(XX – пачатак XXI ст.)

Джоэл Чандлер Харыс (1848 – 1908). Казкі амерыканскіх неграў у яго перакладах. Дабрыня і справядлівасць у “Сказках дядюшки Римуса”.

Ліліян Фрэнк Баум (1856–1919). Ідэйна-мастацкія асаблівасці казак “Волшебник из страны Оз”, “Чудесная страна Оз”. Этычныя праблемы. Займальнасць сюжэта. Казкі Ф.Баума ў рускім перакладзе А.Волкава – “Волшебник изумрудного города”.

Эптан Сінклер (1878–1968). Казачная аповесць “Гномобиль”. Сатырычнае адлюстраванне некаторых бакоў амерыканскага жыцця. Пазнавальная каштоўнасць казкі.

Доктар С’юз (Тэадор Гайзел) і яго кнігі для дзяцей малодшага школьнага ўзросту (“Кот в колпаке”, “Зелёная яичница с ветчиной”, “Черепаха Эртель”, “Слон Хортон высиживает яйцо”). Эксцэнтрызм казак. Звонкі верш. Гумар. Гратэск.

Тэма дзяцінства ў творчасці Лінкальна Стэфанса (1866–1936) “Мальчик на лошади”, Эрскіна Колудэла (1903) “Мальчик из Джорджии”, Бэтсі Байрас (нар. 1928) “Лебединое лето”, Наталі Бэбіт (нар. 1932) “Бессмертный Тук” і інш. Псіхалагічныя і сацыяльныя канфлікты, маральныя праблемы ў творах мастакоў. Станаўленне характараў, асобы чалавека.

Прырода і чалавек у творах амерыканскіх і канадскіх пісьменнікаў. Эрнест Сетан-Томпсан (1860–1946), Джэймс Олівер Кервуд (1878–1927), Серая Сава (1888–1938).

Сучасная амерыканская паэзія ў чытанні дзяцей: Джон Чыардзі, Карл Стэнберг, Огдэн Нэш, Шэл Сільверстайн і інш.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Тэма 3. Французская літаратура для дзяцей і юнацтва

Літаратура XVII–XVIII стст. у выданні для дзяцей. Жан Лафантэн (1621–1685). Сацыяльная сатыра ў байках. Шарль Перо (1628–1703). Традыцыі народнай творчасці ў “Сказках матушки Гусыни”.

Своеасаблівасць літаратурнай апрацоўкі народных сюжэтаў. Казкі Ш.Перо ў выданнях і перавыданнях.

Французская дзіцячая літаратура XIX – пачатку XX ст.

Літаратурная казка. Жорж Санд (1804–1876) і яе казкі (“Бабушкины сказки”). Сімволіка, выкрыццё сацыяльнага зла.

Эдуард Лабуле (1811–1885). Апрацоўка народных казак: “Зебрино-нелюдим”, “Как петушок попал на крышу”. Выданне твораў аўтара.

Сацыяльна-бытавое апавяданне, раман, аповесць. Віктор Гюго (1802–1885) і яго творы ў чытанні падлеткаў і юнацтва. Эстэтычныя погляды пісьменніка, праблемы дабра і зла (“Собор Парижской Богоматери”, “Гаврош”, “Козетта”). Лірыка В.Гюго.

Гектар Мало (1830–1907). Раман “Без семьи” – кніга пра дзяцей і для дзяцей. Гісторыя жыцця і прыгод хлопчыка Рэмі. Гуманізм твора. Мастацкія вартасці.

Гістарычны і прыгодніцкі раман

Аляксандр Дзюма (1802–1870) і яго раманы (“Три мушкетёра”, “Двадцать лет спустя”, “Граф Монте-Кристо” і інш.) у чытанні юнацтва. Выдумка і рэальнасць у раманах. А.Дзюма ў ацэнцы крытыкі.

Жуль Верн (1828–1905). Класік дзіцячай прыгодніцкай і навукова-фантастычнай літаратуры, стваральнік новага жанру. Энцыклапедычны характар раманаў і іх роля ў самаадукацыі школьнікаў. Трылогія “Дети капитана Гранта”, “Таинственный остров” і інш. Малюнкі творчай працы, маральна-эстэтычныя каштоўнасці. Вобраз вучонага-энтузіяста і яго роля ў фарміраванні асобы школьніка. Майстэрства ў складанні сюжэта, мастацкія вартасці твораў. Папулярнасць кніг аўтара.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Творы для дзяцей французскіх пісьменнікаў XX і пачатку XXI ст.

Антуан дэ Сент-Экзюперы (1900–1944). Лёс і асоба пісьменніка. Духоўны свет, маральныя каштоўнасці, паэзія дзяцінства ў філасофскай казцы “Маленький принц”. Рэальнае і фантастычнае. Ідэалы пісьменніка і іх роля ў выхаванні школьнікаў.

П’ер Гамара (нар. 1919). Праблематыка і жанравая разнастайнасць твораў для дзяцей (“Капитан Весна”, “Тайна пернатого змея”).

Поль Берна (нар. 1913). Паказ дзіцячага калектыву, яго радасцей і падзей, праблем і цяжкасцей (“Лошадь без головы”). Супрацьпастаўленне маральнага свету дзяцей і дарослых. Мастацкія вартасці кнігі.

Маральныя і сацыяльныя канфлікты ў кнігах пра дзяцінства Сен-Марку (нар. 1920), Колет Вів’е. Праблемы выхавання, станаўленне чалавека.

Жан Аліў’е (нар. 1926) – майстар гістарычнай кнігі (“Колен Лантье”). Гістарычная праўда і выдумка ў аповесці “Поход викингов”.

Паэзія працы ў творах Луды (“Трудус-Трудум-Труд”, “Кузнец Энрик”). Кнігі Л.Бясона. Іх тэматыка і праблематыка. Фантастычны свет у творах Л.Бясона.

Тэма 4. Літаратура для дзяцей Скандынаўскіх краін

Фальклор Скандынаўскіх краін і яго спецыфічнасць.

Ханс Крысціян Андэрсен (1805–1875). Жыццёвы і творчы шлях. Ідэі гуманізму, абароны чалавечай годнасці ў казках “Стойкий оловянный солдатик”, “Дюймовочка” і інш. Крытыка мяшчанства, абмежаванасці, тупасці ў казках “Гадкий утёнок”, “Штопольная игла”, “Ромашка” і інш. Этыка-эстэтычныя праблемы ў казках “Соловей”, “Соседи”. Лірызм, гумар у творах. Традыцыі Х.Андэрсена ў сучаснай дэмакратычнай дзіцячай літаратуры.

Сельма Атылія Лагерлёф (1858–1940). Праблематыка і мастацкія вартасці кнігі “Чудесное приключение Нильса Хольгерсона”. Гісторыя, геаграфія і вусная народная творчасць у гэтым творы.

Астрыд Ліндгрэн (1907–2002). Казачныя аповесці (“Три повести о Малыше и Карлсоне”, “Пеппи Длинныйчулок”

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

і інш.). Характэрныя рысы творчай манеры А.Ліндгрэн. Праблема адзінокасці дзіцяці ў творах пісьменніцы.

Туве Янсан (1914–2001) і яе кнігі пра Мумі-троляў. Спалучэнне яркай фантазіі з праблемамі сучаснасці. Янсан – ілюстратар сваіх кніг.

Тэма 5. Нямецкая літаратура для дзяцей

Характэрныя асаблівасці развіцця дзіцячай літаратуры ў Германіі XVIII ст. І.Кампэ (1746–1818). Перапрацоўка “Приключений Робинзона Крузо” Д.Дэфо, “Новый Робинзон”, “Робинзон Крузо-младший”, “Сокращённый Робинзон”.

Рудольф Эрых Распэ (1773–1794). “Лживые или вымышленные истории Мюнхгаузена”. Лёс гэтай кнігі ў гісторыі літаратуры. Гумар, элементы фантастыкі ў кнізе Рудольфа Эрыха Распэ. Пераклад кнігі К.Чукоўскім.

Дзіцячая літаратура XIX – пачатку XX ст. Браты Грым: Вільгельм (1786–1859), Якаб (1785–1863) і іх зборнікі народных нямецкіх казак. Тэматычная разнастайнасць і мастацкія вартасці казак. Спецыфіка апрацоўкі народных сюжэтаў. Казкі Вільгельма Гаўфа (1802–1877) і іх месца ў дзіцячым чытанні. Майстэрства пісьменніка ў казках “Маленький Мук”, “Карлик-нос”, “Холодное сердце”. Джэймс Крюс (нар. 1926). Дабрыня і благое ў казцы “Тим Талер, или Проданный смех”. Традыцыі і наватарства ў творах пісьменніка.

Сучасная нямецкая дзіцячая літаратура. Шматграннасць тэм і сюжэтаў.

Кнігі пра трагічнае мінулае дзяцей і моладзі ў фашысцкай Германіі. Ганна Зегерс і яе раман “Седьмой крест”. Мастацкія вартасці рамана. Людвіг Рэн (1889 – 1979). Вобраз хлопчыка ў рамане “Трини”. Погляды Л.Рэна на дзіцячую літаратуру. Эрвік Штрітматэр (нар.1912). Раман “Тинко”. Своеасаблівасць дзіцячага ўспрымання. Праблема перавыхавання чалавека. Малюнкі прыроды.

Гістарычныя і прыгодніцкія кнігі Ганны Юрген “Георг–Синяя Птица (Приемный сын ирокезов)”.

Тэма 6. Літаратура для дзяцей славянскіх краін (Балгарыя, Чэхія, Польшча)

Балгарскі фальклор і яго спецыфічнасць. “Юнацкія” і “гайдуцкія” песні. Заснавальнік дзіцячай балгарскай літаратуры

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Елін Пелін (1877–1949). Вершы і казкі для дзяцей: “Иванчовы пальчики”, “Старая мельница”. Творчая індывідуальнасць Лучазара Станчава, Мікалая Зідарава, Цветана Ангелава, Станіслава Мінкава. Агляд твораў. Зборнік аповесцей і апавяданняў С.Страціева, К.Ніколаева, С.Янева. Праблематыка і мастацкія вартасці. Станаўленне дзіцячых характараў. Творчасць Асена Босева (нар. 1913). Збонік вершаў “Кто себя узнал”. Вершы балгарскіх паэтаў у перакладах Н.Гілевіча, С.Міхалкова, А.Барто.

Чэшская дзіцячая літаратура

Карэл Чапек (1890–1938) і яго творы для дзяцей. Гуманістычны характар творчасці К.Чапека. Гумар, іронія, сатыра ў кнізе “Сказки и весёлые истории”. Мастацкія вартасці казак. Роля К.Чапека ў развіцці дзіцячай літаратуры. Марыя Маерава (1882–1967). Казка ў яе творчасці. Сацыяльная праблематыка зборніка “Сказки со всего света”, яго сувязь з вуснай народнай творчасцю. Аптымістычны характар аповесці для дзяцей малодшага школьнага ўзросту (“Повесть о недовольном кролике”). Францішак Грубін (1910–1971). Паэтычны зборнік “Весёлые часы”, праблематыка і мастацкія своеасаблівасці твораў. Свет і інтарэсы дзіцяці ў паэзіі Ф.Грубіна. Проза для дзяцей Богуміла Ржыгі. Учынкі і псіхалогія дзіцяці ў аповесці “Поездка Гензика в деревню” і інш.

Дзіцячая літаратура Польшчы

Януш Корчак (1878–1942). Лірычная і філасофская казка ў творчасці Я.Корчака. Маральныя і палітычныя праблемы ў казках “Король Матиуш Первый” і “Король Матиуш на необитаемом острове”. Вобразы дзяцей. Мастацкія вартасці казак. Тэма барацьбы з фашызмам у гады Другой сусветнай вайны ў творчасці Ігара Ніверлі “Парень из Сальских степей”, Януша Пшыманоўскага “Четыре танкиста и собака”. Юліан Тувім (1894–1953). Сацыяльнае і лірычнае ў вершах Ю.Тувіма. Тэматыка і праблематыка яго твораў (зборнік “Весны и осени”). Арыгінальнасць мастацкай формы Тувіма. Ян Бжэхва (1900–1966). Гумарыстычныя вершы для малодшых школьнікаў (зборнік “На Горизонтских островах”). Мастацкія вартасці твораў Я.Бжэхвы. Пераклады і выданні твораў паэта. Ян Грабоўскі (1878–1950) – аўтар кнігі пра жывёл “Муха с капризами”. Пазнавальнае і выхаваўчае значэнне

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

твораў. Station Лем (1921–2006) – майстар навукова-фантастычнага жанру. Сучаснасць і будучае чалавецтва ў творах С.Лема. Праблема навукі, тэхнікі і маральнасці ў трактоўцы пісьменніка.

Заключэнне. Развіццё замежнай дзіцячай літаратуры на сучасным этапе. Агляд навінак, якія з’яўляюцца на старонках перыёдыкі.

Раздзел IV. Беларуская дзіцячая літаратура

Тэма 1. Гістарычныя перадумовы ўзнікнення беларускай дзіцячай літаратуры

Вусная народная творчасць і яе ўплыў на зараджэнне дзіцячай літаратуры, характар узаемадзеяння дзіцячага фальклору з беларускай мастацкай літаратурай для дзяцей на сучасным этапе.

Фарміраванне традыцый стварэння кніг навучальна-пазнавальнага зместу з часоў кнігадрукавання (Ф.Скарына, С.Будны, Л.Зізаній, М.Сматрыцкі, С.Содаль, С.Полацкі і інш.). Праца па падрыхтоўцы кніг для дзяцей у XIX–XX стст. (Цётка, Я.Колас, В.Ластоўскі, Л.Чарняўская, Я.Лёсік, В.Вітка і інш.).

Перыядычны друк для дзяцей і яго роля ў станаўленні і развіцці беларускай дзіцячай літаратуры (“Зорка” (1921–1922), “Беларускі піянер” (1924–1929), “Піянер Беларусі” (з 1929)); “Заранка” (1927–1931), “Пралеска” (1934–1935), “Снапок” (1937), “Беларускі летапіс” (1933–1939); “Бярозка” (з 1945); “Вясёлка” (з 1957), “Лесавік” (з 1995) і інш.).

Тэма дзяцінства ў беларускай мастацкай літаратуры XIX ст. (П.Багрым, В.Дунін-Марцінкевіч, Я.Лучына, А.Гурыновіч).

Тэма 2. Пісьменнікі-адраджэнцы і дзіцячая літаратура

Цётка (1876–1916). Асветніцка-педагагічная і літаратурная дзейнасць, клопат Цёткі пра патрыятычнае і эстэтычнае выхаванне.

Я.Колас (1882–1956) як педагог-метадыст і пісьменнік. Ідэйна-тэматычнае і жанравае багацце творчасці для дзяцей і юнацтва.

З.Бядуля (1886–1941). Тэма загубленага і шчаслівага дзяцінства ў яго творчасці. Філасофскі змест аповесці-казкі “Сярэбраная табакерка”.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

В.Ластоўскі (1883–1938). Праблемы маральнага выхавання дзяцей і развіцця гістарычнай свядомасці (паводле прозы і публіцыстыкі).

Творы М.Багдановіча (1891–1917) пра дзяцей і ў дзіцячым чытанні.

Станаўленне драматургіі для дзяцей (К.Лейка (1860–1921), Ф.Аляхновіч (1883–1944), А.Гарун (1887–1922)).

Тэма 3. Агульныя заканамернасці развіцця дзіцячай літаратуры 1929–1956 гг.

Дыскусія пра жанр казкі ў 20–30-я гг. і водгукі на яе Я.Коласа, З.Бядулі, У.Дубоўкі і інш. Роля А.Якімовіча (1904–1979) у сферы перакладу казак і развіцці традыцыі апрацоўкі народных твораў.

Паэзія: тэматыка і стыль. Творы для дзяцей Я.Купалы (1882–1942).

Пошукі вобразаў-характараў дзяцей і юнакоў у прозе (творы М.Зарэцкага, М.Гарэцкага, Л.Чарняўскай і інш.).

Распрацоўка прыгодніцкага жанру. Наватарства творчасці Я.Маўра (1883–1971): "У краіне райскай птушкі", "Сын вады", "Палескія рабінзоны" і інш.; М.Лынькова (1899–1975): "Міколка-паравоз" і інш.

Школьная тэма (творы М.Гамолкі, П.Кавалёва, Я.Маўра і інш.).

Першыя творы аб вайне ў дзіцячай літаратуры (кніга "Ніколі не забудзем" (1948), аповесці П.Кавалёва, Э.Агняцвет, А.Бялевіча і інш.).

Жанравае ўзбагачэнне дзіцячай прозы юнацкай аповесцю (М.Чарот, А.Вольны, Я.Колас), навукова-фантастычнай (Я.Маўр), жанрам нарыса (В.Вольскі).

Тэма 4. Дзіцячая літаратура 1957–1985 гг.: проза і драматургія

Жанрава-стылёвыя пошукі ў адлюстраванні тэмы ваеннага дзяцінства (творы І.Чыгрынава, М.Стральцова, І.Сяркова, Б.Сачанкі, В.Казько, С.Алексіевіч).

Навукова-пазнавальная літаратура ("Падарожжа па краіне беларусаў" і інш. В.Вольскага; "Зямля пад белымі крыламі" У.Караткевіча; "Жоўтая акацыя", "Ганна Алелька" У.Дубоўкі).

Урокі маральна-эстэтычнага выхавання ў прозе для дзяцей Я.Брыля (1917–2006), А.Васілевіч (нар. 1922) і інш.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

У.Дубоўка (1900–1976). Агульначалавечы духоўны вопыт у казачным эпасе (“Цудоўная знаходка” (1960), “Мілавіца” (1962) і інш.).

У.Караткевіч (1930–1984). Патрыятычны пафас творчасці. Маральна-філасофскі змест казак (“Казкі” (1964)). Ідэя выхавання асобы ў прозе. Дэтэктыў “Дзікае паляванне караля Стаха”. Уплыў традыцый У.Караткевіча на развіццё дзіцячай гістарычнай і прыгодніцкай літаратуры.

Творчыя пралікі і набыткі ў драматургіі для дзяцей (п’есы А.Махнача, В.Зуба, А.Вярцінскага, Г.Каржанеўскай, А.Вольскага).

Тэма 5. Творчыя постаці ў дзіцячай паэзіі 1957–1985 гг.

С.Шушкевіч (1908–1991). Тэматычна-жанравая разнастайнасць, павучанне праз гумар і сатыру ў паэзіі (“Лясная калыханка” (1958), “Колькі кіпцікаў у кошкі” (1972), “Барадаты камар” (1977) і інш.).

В.Вітка (1911–1996). Жанры дзіцячага фальклору ў кнігах (“Дударык” (1964), “Ладачкі-ладкі” (1977), інш.). Майстэрства Віткі-казачніка (“Вавёрчына гора”, “Буслінае лета”, “ППШ” і інш.).

М.Танк (1912–1995). Вершаваная апрацоўка народных казак і творы з аўтарскім сюжэтам у зборніку “Блікі сонца” (1997) і інш.

Н.Гілевіч (нар. 1931). Адметнасць мастацкага свету ў творах для дзяцей, распрацоўка жанру загадкі (“Дождждык-грыбасей” (1966) і інш.).

Ідэйна-эстэтычныя пошукі ў дзіцячай паэзіі А.Лойкі (1931–2006). Свет дзяцінства і прыроды ў зборніку “Як Тоня рэха шукала” (1962), “Карагод дзівосных прыгод” (1966), “Каля млына” (1972) і інш.

Р.Барадулін (нар. 1935). Жанравае багацце паэзіі, майстэрства выяўлення дзіцячай псіхалогіі, традыцыі фальклору і наватарскія элементы ў жанры казкі (“Ай! Не буду! Не хачу!” (1971), “Што было б тады б, калі б?” (1977), “Ці пазяхае бегемот?” (1981), “Як воўк калядаваў”(2000) і інш.).

Тэма 6. Сучасная дзіцячая проза (1986 – па сённяшні час)

Гістарычнае мінулае і сённяшні дзень роднай зямлі ў навукова-пазнавальнай і мастацкай літаратуры для дзяцей (Я.Пархута, У.Арлоў, К.Тарасаў, В.Іпатава, З.Дудзюк і інш.).

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Тэма кахання (зборнік “У храме зямнога кахання” (2009) і інш.).

Даследаванне псіхалогіі сучаснага школьніка, падлеткаў і моладзі (Я.Хвалей, В.Гапееў, А.Якімовіч, І.Жарнасек і інш.).

Фантастычная дзіцячая проза (Я.Сіпакоў, В.Гігевіч, Л.Дайнека).

Прыгодніцкая дзіцячая літаратура (А.Якімовіч, А.Федарэнка, Ф.Сіўко, Л.Рублеўская, А.Бутэвіч і інш.). Творчасць П.Місько (нар. 1931): разнастайнасць жанраў, мастацкая эвалюцыя (“Прыгоды Бульбобаў”, “Эрпіды на планеце Зямля”, творы са зборніка “Прыгавораны да жыцця” (2007)).

Рэнесанс казкі на сучасным этапе, эвалюцыя жанру, тэматычная разнастайнасць (творы У.Ліпскага, У.Ягоўдзіка, Р.Баравіковай, Л.Рублеўскай, А.Масла, В.Шырко, А.Савіцкага, П.Васючэнкі, А.Бутэвіча і інш.). Кнігі “Чароўныя пацеркі” (2006), “Вежа міру” (2008).

Тэма 7. Сучасная дзіцячая паэзія (1986 – па сённяшні час)

Характэрныя асаблівасці сучаснай паэзіі – творчае развіццё фальклорных традыцый на новай, адпаведнай нашаму часу, аснове; жанравае багацце, шырыня тэматыкі, педагагічная накіраванасць, гумар і лірызм.

Нацыянальная адметнасць творчасці В.Жуковіча (“Гуканне вясны” (1992), “Свет – дзівосны” (2000)), У.Карызны (“Іграй, жалейка, не змаўкай…”(1998)), Л.Пранчака (“Дзяўчынка-беларуска” (1993), “Цік-так ходзікі” (2001)), В.Лукшы (“Адзіны ў свеце край” (2004)).

Агляд паэтычных зборнікаў А.Дзеружынскага “Жывая азбука” (1995), І.Курбекі “Хітрыя літары” (2004), Н.Галіноўскай “Восень едзе ў магазін” (1990), “Палёт з Карлсанам” (2006), М.Чарняўскага “На каго сварыўся гром” (2003), У.Паўлава “Хто знае – адгадае” (1997), “Згадка на дабро” (2004), А.Бадака “Верабей з рагаткай” (1994), В.Гардзея “Зайкава балалайка” (1998), А.Пісьмянкова “Мы з братам” (2003), У.Мацвеенкі “Дабранач” (2003) і інш.

Сінтэз паэзіі і прозы ў кнігах В.Зуёнка “Бадзірог” (1995), “Рэха” (2003).

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Тэма 8. Дзіцячая драматургія на сучасным этапе (1980–1990-я гг. – пачатак XXI ст.)

Актывізацыя развіцця драматургіі для дзяцей у канцы XX ст. Агляд зборнікаў драматычных твораў “Сінязорка” (2001), “Кветка для анёла” (2003).

Фальклорныя матывы і вобразы, элементы прыгодніцтва ў п’есах С.Кавалёва “Хохлік” (1994), З.Дудзюк “Жывая вада” (1994).

Спробы ўвасаблення “рыцарскай тэмы” ў п’есах С.Кавалёва “Падарожжа з Драўляным Рыцарам”, Л.Рублеўскай “Янук, рыцар Мятлушкі”, У. Сіўчыкава “Філасофскі камень” і інш. Знаходкі і пралікі ў наследаванні традыцый сусветнай літаратуры.

Трансфармацыя фальклорных традыцый у творах П.Васючэнкі (драматызаванай аповесці “Дзівосныя прыгоды паноў Кубліцкага ды Заблоцкага” (1992), п’есах са зборніка “Маленькі збраяносец” (1999)). Наватарства аўтара.

П’есы-казкі для лялечнага тэатра М.Захаранкі “Разумная ўнучка” (2000), “Лясныя сваты” (2001), “Пакрыўджаны дзед” (2002).

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Літаратура

Раздзел I

1. *Амлинский, С.И.* С.Т.Аксаков: жизнь и творчество / С.И.Амлинский. – М.: Худ. лит., 1973. – 80 с.

2. *Бахтин, В.* От былины до считалки: рассказы о фольклоре / В.Бахтин. – М.: Дет. лит., 1982. – 76 с.

3. *Бегак, Б.* Классики в стране детства / Б.Бегак. – М.: Дет. лит., 1983. – 85 с.

4. *Белинский, В.Г.* О детской литературе / В.Г.Белинский, М.Г.Чернышевский, Н.А.Добролюбов. – М.: Дет. лит., 1983. – 429 с.

5. *Бессараб, М.* Жуковский / М.Бессараб. – М.: Современник, 1983. – 81 с.

6. *Горький, М.* О детской литературе / М.Горький. – М.: Дет. лит., 1969. – 170 с.

7. *Детская* литература / сост.: Я.Чернявская, Т.Рекушевская. – М.: Просвещение, 1980. – 230 с.

8. *Зайцев, Б.* Жуковский / Б.Зайцев // Далёкое / Б.Зайцев. – М.: Сов. писатель, 1991. – 150 с.

9. *Зуева, Т.В.* Сказки А.С.Пушкина: книга для учителя / Т.В.Зуева. – М.: Просвещение, 1989. – 171 с.

10. *Медриш, Д.Н.* Путешествие в Лукоморье: сказки Пушкина и народная культура / Д.Н.Медриш. – Волгоград, 1992. – 110 с.

11. *Мотяшов, И.* Самое дорогое, духовное / И.Мотяшов // Детская литература. – 1982. – № 2. – С.30–31.

12. *Писатели* нашего детства: 100 имён: биографический словарь: в 3 ч. – Ч. 1, Ч. 2. – М., 1998.

13. *Русские* детские писатели XX века в библиографическом словаре. – М., 1997. – 193 с.

14. *Сапожков, С.В.* Сказки Пушкина как поэтический цикл / С.В.Сапожков // Детская литература. – 1991. – № 3. – С. 23–27.

15. *Сетин, Ф.И.* История русской детской литературы / Ф.И.Сетин. – М.: Просвещение, 1990. – 240 с.

16. *Сивоконь, С.И.* Уроки детских классиков / С.И.Сивоконь. – М., 1990. – 162 с.

17. *Стариков, В.А.* Жить тысяч жизней: повествование – хроника о жизни Д.Н.Мамина-Сибиряка / В.А.Стариков. – Свердловск, 1985. – 98 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

18. Шаров, А. Волшебники приходят к людям / А.Шаров. – М.: Дет. лит., 1979. – 115 с.

19. Шер, Н.С. Рассказы о русских писателях / Н.С.Шер. – М.: Дет. лит., 1982. – 120 с.

Раздзел II

1. Акимова, А. Семидесятые – восьмидесятые / А.Акимова, А.Акимов. – М.: Дет. лит., 1989. – 120 с.

2. Александров, В.А. Сергей Михалков / В.А.Александров. – М.: Худ. лит., 1983. – 270 с.

3. Бавина, В. Сергей Михалков: очерк творчества / В.Бавина. – М.: Просвещение, 1986. – 222 с.

4. Бечак, Б. Правда сказки / Б.Бечак. – М.: Дет. лит., 1989. – 68 с.

5. Бечак, Б. Дети смеются: очерки о юморе в детской литературе / Б.Бечак. – М.: Дет. лит., 1971. – 122 с.

6. Воронов, В. Анатолий Алексин: очерк творчества / В.Воронов. – М.: Дет. лит., 1973. – 105 с.

7. Гайдар, Т. Голиков Аркадий из Арзамаса / Т.Гайдар. – М.: Политиздат, 1988. – 78 с.

8. Галанов, Б. Книжка про книжки / Б.Галанов. – М.: Дет. лит., 1974. – 112 с.

9. Жизнь и творчество С.Я.Маршака. – М.: Дет. лит., 1975. – 54 с.

10. Жизнь и творчество Корнея Чуковского. – М.: Дет. лит., 1978. – 76 с.

11. Жизнь и творчество Л.А.Касиля. – М.: Дет. лит., 1979. – 62 с.

12. Жизнь и творчество Н.Н.Носова. – М.: Дет. лит., 1977. – 78 с.

13. Левицкий, Л. Константин Паустовский: очерк творчества / Л.Левицкий. – М.: Сов. писатель, 1977. – 69 с.

14. Мотяшов, И. Мастерская доброты / И.Мотяшов. – М.: Дет. лит., 1974. – 92 с.

15. Мотяшов, И. А.Лиханов / И.Мотяшов. – М.: Дет. лит., 1981. – 55 с.

16. Мотяшов, И. Радий Погодин / И.Мотяшов. – М.: Дет. лит., 1983. – 79 с.

17. Павлова, Н. Лирика детства: некоторые проблемы поэзии / Н.Павлова. – М.: Дет. лит., 1987. – 88 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

18. Всем лучшим во мне я обязан книгам / Г.Д.Полозова [и др.]. – М.: Просвещение, 1990. – 190 с.

19. Разумневич, В. Книга на всю жизнь / В.Разумневич. – М.: Просвещение, 1975. – 90 с.

20. Русская литература для детей / под ред. Г.Д.Полозовой. – М.: Академия, 1997. – 498 с.

21. Советская детская литература / под ред. В.Разовой. – М., 1978. – 420 с.

22. Сарнов, Б. Самуил Маршак: очерки поэзии / Б.Сарнов. – М.: Худ. лит., 1968. – 65 с.

23. Сивоконь, С. Уроки детских классиков / С.Сивоконь. – М.: Дет. лит., 1990. – 125 с.

24. Сивоконь, С. Веселые ваши друзья: очерки о юморе / С.Сивоконь. – М.: Дет. лит., 1986. – 117 с.

25. Соловьев, Б. Агния Барто / Б.Соловьев. – М.: Дет. лит., 1971. – 131 с.

26. Шварц, Е. Превратности характера: рассказ-воспоминание о Борисе Степановиче Житкове /Е.Шварц // Вопросы литературы. – 1987. – № 2. – С. 192–213.

27. Я думал, чувствовал, я жил: воспоминания о Маршаке. – М.: Сов. писатель, 1988. – 201 с.

Раздзел III

1. Аникст, А. Даниэль Дэфо: очерк жизни и творчества / А.Аникст. – М.: Детгиз, 1957. – 110 с.

2. Боброва, М.А. Джеймс Фенимор Купер / М.А.Боброва. – Саратов, 1967. – 94 с.

3. Брандис, Е. Жюль Верн: жизнь и творчество / Е.Брандис. – Л.: Дет. лит., 1963. – 92 с.

4. Брандис, Е. От Эзопа до Джани Родари: зарубежная литература в детском и юношеском чтении / Е.Брандис. – М.: Дет. лит., 1990. – 175 с.

5. Брауде, Л. Скандинавская литературная сказка / Л.Брауде. – М.: Наука, 1979. – 115 с.

6. Брауде, Л. Ханс Кристиан Андерсен / Л.Брауде. – Л.: Просвещение, 1971. – 118 с.

7. Зарубежная литература для детей и юношества: учебник для ин-тов культуры: в 2 ч. / под ред. И.К.Мещеряковой, И.Р.Чернявской. – М.: Просвещение, 1989. – Ч.1. – 254 с.; Ч.2. – 271 с.

8. Муравьев, В.С. Джонатан Свифт / В.С.Муравьев. – М.: Просвещение, 1968. – 105 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

9. *Падни, Д.* Льюис Кэрролл и его мир / Д.Падни. – М.: Радуга, 1982. – 134 с.

10. *Пирсон, Х.* Вальтер Скотт / Х.Пирсон. – М.: Книга, 1983. – 170 с.

11. *Ромм, А.С.* Марк Твен и его книга о детях / А.С.Ромм. – Л.: Детгиз, 1958. – 80 с.

12. *Сильман, Т.* Диккенс: очерк творчества / Т.Сильман. – Л.: Худ. лит., 1970. – 138 с.

13. *Френкель, П.* Четыре добрых пера: литературные портреты зарубежных детских писателей / П.Френкель. – М.: Прогресс, 1984. – 200 с.

Раздзел IV

1. *Беларуская* дзіцячая літаратура / пад агульн. рэд. А.М.Макарэвіча, М.Б.Яфімавай. – Мінск: Выш. шк., 2008. – 688 с.

2. *Беларуская* дзіцячая літаратура: хрэстаматыя / склад.: М.Б.Яфімава, В.М.Ляшук. – 2-е выд. – Мінск: Маст. літ., 2003. – 480 с.

3. *Беларуская* дзіцячая літаратура: хрэстаматыя / аўт.-уклад. М.Ф.Шаўлоўская. – Мінск: Маст. літ., 2003. – 455 с.

4. *Марціновіч, А.* Святло чароўнага ліхтарыка: Выбран. старонкі гісторыі беларус. дзіцяч. літаратуры: дапам. для педагогаў дашк. устаноў: у 2 кн. / А.Марціновіч. – Мінск: Беларус. навука, 1998. – 244 с.

5. *Алейнік, Л.* Майстэрства пабудовы прыгодніцкага сюжэта: (аповесць Андрэя Федарэнкі “Афганская шкатулка”) / Л.Алейнік // Полымя. – 2007. – № 11. – С. 131–136.

6. *Бадак, А.* Папялушка на чужым балі. Беларус. дзіцяч. літаратура. XX стагоддзе: суб’ектыўныя назіранні / А.Бадак // ЛіМ. – 1998. – № 48. – С. 6–7.

7. *Бельскі, А.* Па вясёлцы да сонца: нататкі пра новыя паэтычныя кніжкі для дзяцей / А.Бельскі // ЛіМ. – 1993. – 26 лістап. – С. 6–7.

8. *Васючэнка, П.* Пошукі страчанага дзяцінства / П.Васючэнка. – Мінск: Беларус. навука, 1995. – 210 с.

9. *Гурэвіч, Э.* Янка Маўр: нарыс жыцця і творчасці / Э.Гурэвіч. – Мінск: Выш. шк., 1983. – 156 с.

10. *Лашкевіч, В.А.* Змітрок Бядуля – дзецям / В.А.Лашкевіч. – Мінск: Выш. шк., 1986. – 145 с.

11. *Марчанка, С.* Васіль Вітка: нарыс жыцця і творчасці / С.Марчанка. – Мінск: Маст. літ., 1985. – 125 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

12. Смаль, В.М. Юнацкая аповесць у гісторыі беларускай літаратуры / В.М.Смаль // Маладосць. – 2003. – № 10. – С. 131.

13. Хрышчановіч, Л.У. Беларускія народныя казкі ў інтэрпрэтацыі У.Дубоўкі, У.Жылкі, К.Чорнага // Да 100-годдзя У.Дубоўкі, У.Жылкі, К.Чорнага / Л.У.Хрышчановіч. – Мінск: БДУ, 2001. – С. 226–230.

14. Шаўлоўская, М. Якуб Колас – дзецям // Янка Купала і Якуб Колас: некаторыя аспекты творчасці / М.Шаўлоўская. – Мінск: Беларус. навука, 1982. – 250 с.

15. Янка Купала – дзецям: метад. рэкамендацыі для работы з дзецьмі малодшага школьнага ўзросту / Мінская абласная бібліятэка імя А.С.Пушкіна, Дзіцячы філіял імя Я.Маўра. – Мінск: Выш. шк., 1992. – 35 с.

16. Яфімава, М.Б. Зямля бацькоў, зямля святая... (сцэнарыі літаратурных вечароў) / М.Б.Яфімава. – Мінск: Маст. літ., 1997. – 123 с.

17. Яфімава, М.Б. Цэлы свет – дзецям: творчы партрэт Янкі Маўра / М.Б.Яфімава. – Мінск: Беларус. навука, 1983. – 156 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Вучэбнае выданне

СУСВЕТНАЯ І БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ І ЮНАЦТВА

Вучэбная праграма
па спецыяльнасці 1-23 01 11 Бібліятэказнаўства
і бібліяграфія (па напрамках)
напрамку спецыяльнасці 1-23 01 11- 01 Бібліятэказнаўства
і бібліяграфія (менеджмент)
спецыялізацыі 1-23 01 11- 01 04 Бібліятэчнае абслугоўванне
дзяцей і юнацтва

Карэктар В.Б.Кудласевіч
Тэхнічны рэдактар Л.М.Мельнік

Падпісана ў друк 2011 г. Фармат 60x84$^{1}/_{16}$.
Папера пісчая № 2. Ум. друк. арк. 1,86. Ул.-выд. арк. 1,31.
Тыраж экз. Заказ .

УА “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”.
Вул. Рабкораўская, 17, 220007, г. Мінск.
Ліцэнзія № 02330/0003939 ад 19.05.2011 г.

Надрукавана на рызографе
УА “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”.
Вул. Рабкораўская, 17, 220007, г. Мінск.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ